

B.112
2

अथ

Agni rdha prayoga

आग्नीध्रप्रयोगः

233

१

मकावोषो॥ शिरः चक्षुषी॥ नासिके श्रोत्रे॥ हृदयमातम्य॥
 अपउपस्पृश्या॥ प्रसृचमंत्रैर्मार्जयित्वा॥ दधिक्वाणो
 ० आपो हिष्ठा० ऋ० ३ य० चि० धितु० शिरःप्यवर्णो शुच्य० ॥
 पवमानः सुवर्जन इति अनुवः तरतसमं ० वर्ग १ भू भुवः सु
 वः ॥ आ चम्य अस्यां पौर्णमास्येषां आग्नीध्रं त्वामहंवृणे ॥
 वृत्तो स्मि कर्म करिष्यामि ॥ इदं देवदुर्मनु यज्ञ नीच हस्पति
 रुक्म पथामदानि श ५ सि षट्ति श्वेदेवाः सूक्तवाचः ८

३

थि विमान्तर्मा माहि ५ सोम धुमनिष्येम धुजनिष्येम
 धुवक्ष्यामिम धुमंती देवे १ यो वाचमुद्यास ५ शि श्रूषे दिव्या
 ण्योमनुष्ये १ यस्तं मादुवा ओ वंतु शोभायै पितरो नुम
 दंतु ॥ आग्नीध्र उक्तरदेश उपविश्य पाणि १ यामृ
 दं गृह्णाति ॥ अमीदित स्निह्ये ॥ उच्चैः समाहृत वै ॥ श
 म्यामा दायद्विद्विषदसकृतुप (मं) समाहृति ॥

२

इषरमावदेर्जमावदधुमद्वेदवय ७ संघातं जेष्ठा ॥ तूष्णीं त
पात्राणि समाहंति । नं त्रिः संकृष्टा ॥ आहराप आनया । आती
ध्रः ॥ प्रणीताभ्यः स्तुवेणोपहृतसवेदेतोपयम्यपाणिवांत
र्थाय एवं मदंतीभ्यः स्तोत्रभायीरानीयमाना प्रतिमंन
यते ॥ समापो अद्विरमत्तसंघोषधयोरसेनसंश्लेष
तीर्जगतीभिर्मधुमतीर्मधुमतीभिः सृज्यध्वं ॥ अ

अथ आग्नीध्रप्रयोगः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ आचम्य पूर्वोच्चरितं पुण्यतिथौ ॥ दर्शपौर्ण
मास्यंगलेन विहितं आसनः शुद्ध्यर्थं आर्तिज्याधिकाराथं पवन
पावनमंत्रान् च मनमंत्रप्रोक्षणानि करिष्ये ॥ सप्तभिर्मुरवंसं
प्रणीत ॥ सप्तभिर्नाभेरुपया किंठे ॥ सप्तभिर्नाभेरथं जागृते
मवमुज्या ॥ तान्येकी कृत्वा ॥ अद्विः प्रोक्ष्या ॥ उद्विः रस्या ॥
अपउपस्पृश्या ॥ शुद्ध्यर्थं माचम्यमंत्रैराचामेत् ॥ आपोहि
ष्टा ० क्रू ३ ॥ भूः दक्षिणतः ॥ भवः उत्तरतः ॥ सुवः उत्तरे

॥ २
२

ॐ प्रक्षः प्रसुष्ट अरतयो मेव स्तेजि जे न ते ज सानि
 ३ वृषामि॥ वेदतृणैः स्त्रुवं संमार्जि॥ गोष्ठं मानिर्मृक्षं वाजिनं
 त्रि३ त्वा सपत्न साह ५ संमार्जि॥ त्रिरंततस्त्रिर्बाह्यतः स्त्रिरेवमू
 ले दंडः संमृज्य अद्रिः स ५ स्पृश्य प्रतितण्यो प्रयच्छति॥ क
 हं॥ वाचं प्राणं मानिर्मृक्षं वाजिनीत्वा सपत्न साही ५ संमार्जि॥
 ७ हुवदुपभृत्तं॥ चक्षुः श्रोत्रं मानिर्मृक्षं ० संमार्जि॥ ३

ध्रुवां॥ प्रजां योनिमानिर्मृक्षं ० र्जि॥ प्राशि चहरणं॥ रूपं व
 णं पशुभ्यो मानिर्मृक्षं न र्जि॥ संमार्गतृणान्यद्रिः स ५ स्पृश्य
 गार्हपत्ये नुप्रहरति॥ दिवः शित्यु मवततं पथि म्याः ककुभिः
 श्रितं॥ तेन वय ५ सहस्रं वल्गेन सपत्नं नाशयामसिहा॥ अ
 नयदुदं॥ तामाज्यमवेक्षयति॥ महीनां पयो र्व्याषधानां ५ रसो
 दधेनत्वा चक्षुषावेक्षे सुप्रजास्त्वाया॥ आज्यस्थाः त्री गार्ह
 पत्ये धि श्रयति॥ ते जो सि॥ समिधमुपयत् प्रादूहरति॥

प्रा० ॥

तेजोनुप्रेहि॥ आज्यमाहवनीयेधिभ्रयति॥ अग्नि
४ स्तेतेजोमाविनेत्॥ अत्रेता॥ समिधं मध्यत आहव
नीयस्याभ्या दधाति॥ स्वाहा॥ प्रजाप्रतयद्दं॥ अग्नी
दग्नी॥ स्त्रिः स्त्रिसंमृदि॥ त्रिर्मध्यमं॥ त्रिर्दक्षणाधं॥
त्रिरुत्तराधं॥ त्रिरा आवनीयमुपवा जयति॥ अग्नेवा
जजिह्वा जंहाते सरिष्यंतं वा जं जेव्यंतं वा जिनं वा जजि
वा जजिह्वा ये संज्मं नदमं नाधाय॥ अध्वर्युः॥ अं
माग्नि

ग्नी रुदितस्त्रिर्हृ॥ संप्रैषमाहा॥ प्रोक्षणीरासादयेध्मावर्हि
रुपसादयस्त्रुवंचस्त्रुचश्च संमृदिपत्नी॥ संनद्या ज्येनो
देहि॥ प्रोक्षणीरभिपूर्यो॥ अध्वर्यवे प्रयच्छति॥ जग्नी
ध्रः॥ प्रणीतो तरतः प्रागगमिध्मं तदुत्तरतो बर्हिर्निधाय॥
दक्षिणेन स्त्रुवंजहूपभतो संमेन ध्रुवं प्राशिन्नहरणं वेद
परिवा सन्नानि चादाय॥ गार्हपत्ये प्रतिनपति भप्रसु

आग्नी-प्र-

॥ आग्नीध्रप्रयोगः ॥

॥ २ ॥
२

प्रमाण

वा २ सं वा जि नं वा ज जि तं वा ज जि सा ये सं मा र्ज्म नि मं
॥ ५ ॥ आ २ द मं न्ना द्या या ॥ १ यो भू ता ना म धि प ती रु द्र स्तं ति
च रो व षा ॥ प शू न स्मा के मा हि २ सी रे त द स्तु हु तं त व
स्वा हा ॥ ॐ आ व य ॥ अ स्तु श्रो ष ट् ॥ अ ध्व र्युः ॥ अ
ग्नी तू ॥ आ ग्नी ध्रः ॥ सं व द स्वा ॥ अ ग न् ॥ श्रो ष ट् ॥
अ नु प्र ह रा ॥ आ ग्नी ध्रो ष ड व त आ ज्यं प्रा श य ॥ तू

ॐ आवय ॥ अस्तु श्रौषट् ॥ अ॒ध्व॒र्यु॒रा॒ग्नी॒ध्रो॒व॒र्हि॒वि॒मार्ज॑ये
ते॒तूष्णी॑ ॥ ब्र॒ह्म॒णे॒ प्रा॒शि॒त्रं॒ परि॒हर॑ ॥ आ॒ग्नी॒ध्र॒उ॒द॒क॒क॒मंड॑लु॒स
हि॒तं॒ अ॒ग्ने॒णा॒हु॒व॒नी॒यं॒ परि॒त॒प॒ति॒ अ॒ध्व॒र्यु॒रा॒ग्नी॒ध्रो॒स॒स॒द॒श
कृ॒तः॒ प्रा॒ण॒या॒मः ॥ क॒दु॒दं॒क॒स्मा॑ ० ऐ॒षा॒ते॒ का॒म॒द॒क्षि॒णे॒तां
न॒स्त्वा॑ गि॒र॒सः॒ प्र॒ति॒गृ॒ह्णा॒तु ॥ अ॒ग्नी॒स॒क॒स॒क॒सं॒मृ॒दि॑ ॥
स्फ्य॒र॒हि॒ते॒ रि॒दि॒ते॒ रि॒ध्म॒स॒न्न॒ह॒नेः॒ पू॒र्व॒व॒स॒क॒स॒रि॒धी॒सं॒मा
र्षि॑ ॥ अ॒ग्ने॒ वा॒ज॒जि॒द्वा॒ जं॒ ता॒ग्ने॒ स॒सृ॒वा॒ ५॒ सं॒वा॒ जं॒ जि॒ग्वा॑